

¹Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В РЕАЛІЗАЦІЇ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджено зміст і функціональне призначення обліково-аналітичного забезпечення податкового менеджменту підприємства як інформаційної основи обґрунтування управлінських рішень у сфері оподаткування. Обґрунтовано необхідність інтеграції облікових і аналітичних інструментів у системі податкового менеджменту з урахуванням сучасних умов цифровізації облікових і податкових процесів. Систематизовано склад облікових інструментів та аналітичних показників оцінювання податкового навантаження, податкових зобов'язань і податкових ризиків на основі даних фінансової та податкової звітності підприємства. Запропоновано структуровану модель обліково-аналітичного забезпечення податкового менеджменту та систему аналітичних показників з алгоритмами їх розрахунку, придатними для практичного використання. Доведено, що застосування запропонованого інструментарію сприяє підвищенню економічної обґрунтованості податкових управлінських рішень і ефективності податкового менеджменту підприємства.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення; податковий менеджмент; податкове навантаження; податкові зобов'язання; податкові ризики; фінансова звітність; управлінські рішення.

Актуальність теми. Функціонування підприємств в Україні відбувається в умовах відносно стабілізованого податкового навантаження та значного рівня цифровізації податкового адміністрування. Чинна податкова система за ключовими параметрами є співставною з практиками країн Європейського Союзу, а процедури сплати податків і подання звітності здебільшого реалізуються в електронному форматі із застосуванням спеціалізованих сервісів, що істотно знижує трансакційні витрати платників податків.

Водночас спрощення процедур адміністрування не зменшує управлінської складності податкових рішень. Податки і збори залишаються вагомим чинником формування фінансових результатів підприємства, впливаючи на структуру витрат, грошові потоки та рівень прибутковості. За таких умов податкові рішення набувають стратегічного значення і потребують системного підходу, який виходить за межі суто технічного виконання податкових зобов'язань.

Чинний Податковий кодекс України передбачає різні режими оподаткування, спеціальні правила визначення об'єктів оподаткування та механізми податкового контролю, реалізація яких здійснюється із застосуванням електронного адміністрування, зокрема системи електронного адміністрування ПДВ, Єдиного реєстру податкових накладних та електронної податкової звітності. Це зумовлює потребу у високій якості облікових даних і їх аналітичній обробці для цілей податкового менеджменту.

Практика господарювання свідчить, що більшість проблем у сфері оподаткування пов'язана не з технічними труднощами сплати податків, а з недостатньою узгодженістю між бухгалтерським і податковим обліком, обмеженим використанням аналітичних процедур та відсутністю системного контролю податкових показників у динаміці. У таких умовах бухгалтерський облік виступає базовим джерелом податкової інформації, тоді як економічний аналіз забезпечує її трансформацію у показники, необхідні для обґрунтування управлінських рішень.

Разом з тим у практиці підприємств облікові та аналітичні інструменти податкового менеджменту нерідко застосовуються фрагментарно, без формування єдиної інформаційної системи підтримки управлінських рішень. Це обмежує можливості прогнозування податкового навантаження, оцінювання впливу податкових рішень на фінансові результати та своєчасного виявлення податкових ризиків.

У зазначеному контексті актуальним є дослідження обліково-аналітичного забезпечення формування та реалізації податкового менеджменту підприємства, спрямоване на систематизацію облікових інструментів, аналітичних показників і процедур, які забезпечують інформаційну підтримку податкових управлінських рішень та підвищують економічну обґрунтованість податкової поведінки суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній економічній літературі обліково-аналітичне забезпечення розглядається як важливий елемент інформаційної підтримки управління підприємством, при цьому основна увага приділяється визначенню його сутності, структурних компонентів та функціонального призначення в системі управління.

Зокрема, у статті Н. С. Сікач обліково-аналітичне забезпечення трактується, по-перше, як діяльність, що охоплює збирання, реєстрацію, узагальнення, збереження, передання та аналітичне опрацювання економічної інформації, і, по-друге, як результат, тобто забезпечення системи управління підприємницькою діяльністю якісною, релевантною та своєчасною інформацією. Авторка також виокремлює етапи формування обліково-аналітичної інформації, серед яких первинне документування, формування облікових даних, складання звітності та аналітична обробка показників. Окремо в роботі акцентується контролювальна складова обліково-аналітичного забезпечення, пов'язана з перевіркою узгодженості даних і забезпеченням їх достовірності [1]. Таким чином, у дослідженні Н. С. Сікач обґрунтовано багатокomпонентний характер обліково-аналітичного забезпечення та його ключову роль у формуванні інформаційної бази управлінських рішень.

Питання інформаційного забезпечення саме податкового менеджменту розкрито у працях В. М. Савченка, О. В. Пальчука та Л. В. Кононенко, які розглядають податковий менеджмент як процес, що включає планування, організацію, контроль і аналіз податкових платежів. Автори підкреслюють, що ефективність податкового менеджменту безпосередньо залежить від повноти та якості інформаційного забезпечення, зокрема даних бухгалтерського і податкового обліку, а також результатів аналітичної обробки цих даних [2].

У дослідженні М. Ф. Нагірняка увагу зосереджено на обліково-аналітичному забезпеченні управлінського контролю податковими витратами та податковими зобов'язаннями. Автор обґрунтовує, що бухгалтерський облік є базовим джерелом інформації для такого контролю, а аналітичні процедури забезпечують можливість оцінювання динаміки податкових платежів, їх структури та впливу на фінансові результати підприємства. При цьому наголошується на необхідності узгодження бухгалтерських даних із вимогами податкового законодавства [3].

Н. Я. Шкроміда та Г. В. Лещук у своїх працях розглядають управління податковими зобов'язаннями підприємства крізь призму обліково-аналітичного підходу, підкреслюючи значення облікової політики, внутрішнього контролю та аналітичних процедур для забезпечення податкової дисципліни й зниження податкових ризиків. Автори акцентують, що ефективне управління податковими зобов'язаннями неможливе без систематичного аналізу податкових показників і їх взаємозв'язку з фінансовими результатами діяльності підприємства [4].

Окремий напрям досліджень представлено роботами, присвяченими оцінюванню податкового навантаження на основі обліково-аналітичних даних. Так, В. Концева, Н. Антоненко та І. Карлова пропонують систему показників податкового навантаження, розрахованих на базі бухгалтерської та податкової інформації, що дає змогу оцінювати податкові платежі у співвідношенні з доходами, витратами та фінансовими результатами підприємства [5].

Узагальнення наведених наукових підходів дає підстави стверджувати, що в літературі достатньо ґрунтовно розкрито окремі аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління та податкового менеджменту. Водночас у наукових працях відсутня цілісна прикладна модель обліково-аналітичного забезпечення формування і реалізації податкового менеджменту підприємства, яка б системно поєднувала облікові інструменти, аналітичні показники та управлінські рішення. Саме цей аспект і становить предмет подальшого дослідження в межах цієї статті.

Постановка завдання. Метою статті є теоретичне обґрунтування та прикладна систематизація обліково-аналітичного забезпечення формування і реалізації податкового менеджменту підприємства як інформаційної основи обґрунтування управлінських рішень у сфері оподаткування.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачається розв'язання таких завдань:

- уточнити зміст і функціональне призначення обліково-аналітичного забезпечення податкового менеджменту підприємства в системі управління;
- визначити склад облікових інструментів та їх роль у формуванні інформаційної бази податкового менеджменту;
- систематизувати аналітичні показники та процедури оцінювання податкового навантаження, податкових зобов'язань і

податкових ризиків на основі даних бухгалтерської та податкової звітності;

– обґрунтувати напрями використання результатів обліково-аналітичного аналізу для інформаційної підтримки управлінських рішень у сфері податкового менеджменту підприємства.

Реалізація зазначених завдань дає змогу розкрити прикладний потенціал обліково-аналітичного забезпечення як інструменту підвищення економічної обґрунтованості податкового менеджменту підприємства в умовах цифровізації облікових і податкових процесів.

Викладення основного матеріалу. Облікове забезпечення податкового менеджменту підприємства формує первинну та узагальнену інформаційну базу, необхідну для визначення податкових зобов'язань і складання податкової звітності. Його основу становлять первинні облікові документи, реєстри бухгалтерського обліку податків і зборів, аналітичний облік за видами податків, податкові декларації та показники фінансової звітності. Саме через систему бухгалтерського обліку забезпечується повнота, достовірність і своєчасність інформації про об'єкти оподаткування, бази нарахування податків та податкові платежі.

Важливою особливістю облікового забезпечення податкового менеджменту є наявність чітко структурованих інформаційних потоків, які забезпечують зв'язок між бухгалтерським і податковим обліком. Узгодження показників фінансової та податкової звітності, контроль відповідності облікових даних вимогам податкового законодавства, а також своєчасне відображення податкових різниць створюють передумови для коректного формування податкових зобов'язань і мінімізації ризиків помилок у звітності.

Аналітичне забезпечення податкового менеджменту спрямоване на перетворення облікової інформації у систему показників, придатних для оцінювання наслідків податкових рішень і обґрунтування управлінських дій. Основними завданнями аналітичного забезпечення є оцінювання рівня та динаміки податкового навантаження, аналіз структури податкових платежів, визначення впливу податків на фінансові результати і грошові потоки, а також ідентифікація податкових ризиків.

Функціонально аналітичне забезпечення реалізується через застосування горизонтального, структурного і коефіцієнтного аналізу, аналізу відхилень, факторного та сценарного аналізу податкових показників. Результатом таких процедур є формування аналітичних висновків щодо ефективності податкового менеджменту, рівня

податкового навантаження та доцільності окремих податкових рішень у коротко- та середньостроковій перспективі.

Інтеграція облікової та аналітичної складових забезпечує функціонування податкового менеджменту як єдиної системи управління. Бухгалтерський облік у цьому контексті виконує функцію формування достовірної інформаційної бази, тоді як економічний аналіз забезпечує інтерпретацію цієї інформації з позицій управлінських потреб. Саме поєднання облікових інструментів і аналітичних процедур дозволяє перейти від формального виконання податкових зобов'язань до економічно обґрунтованого управління податковими процесами.

Систематизовану характеристику елементів обліково-аналітичного забезпечення формування та реалізації податкового менеджменту підприємства подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Обліково-аналітичне забезпечення формування та реалізації податкового менеджменту підприємства

Функціональні складові податкового менеджменту	Облікові інструменти та аналітичні реєстри	Аналітичні показники	Аналітичні процедури	Управлінське призначення
1	2	3	4	5
Формування податкових зобов'язань підприємства	Первинні облікові документи; реєстри бухгалтерського обліку податків і зборів; аналітичний облік за видами податків; податкові декларації та розрахунки; дані фінансової звітності	Сума податкових зобов'язань за окремими податками; структура податкових платежів; ефективна податкова ставка	Горизонтальний та структурний аналіз податкових зобов'язань; зіставлення бухгалтерських і податкових даних	Забезпечення обґрунтованості формування податкових зобов'язань та коректності їх відображення в обліку і звітності
Оцінювання рівня податкового навантаження	Дані бухгалтерського обліку доходів і витрат; фінансова звітність; податкові декларації; внутрішня управлінська звітність	Коефіцієнт податкового навантаження на доходи; коефіцієнт податкового навантаження на прибуток; співвідношення податкових платежів і грошових потоків	Коефіцієнтний аналіз; динамічний аналіз податкових показників; міжперіодні порівняння	Інформаційне забезпечення управлінських рішень щодо вибору податкової стратегії та режиму оподаткування

продовження табл. 1

<i>Контроль правильності податкових розрахунків</i>	Оборотно-сальдові відомості; аналітичні рахунки податків і зборів; податкові декларації; внутрішні контрольні відомості	Величина відхилень між бухгалтерським податковим обліком; кількість коригувань податкових зобов'язань; сума податкових донарахувань	Контрольні співставлення показників; внутрішній податковий контроль; перевірка узгодженості облікових і звітних даних	Зниження ризику фінансових санкцій та забезпечення податкової дисципліни підприємства
<i>Аналіз податкових ризиків підприємства</i>	Дані бухгалтерського і податкового обліку; результати податкових перевірок; податкові повідомлення-рішення; аналітичні довідки	Питома вага ризикових операцій; сума потенційних податкових донарахувань; рівень податкового ризику	Факторний аналіз; аналіз чутливості; сценарний аналіз податкових наслідків	Обґрунтування заходів щодо мінімізації податкових ризиків і підвищення податкової безпеки
<i>Планування та прогнозування податкових платежів</i>	Податкові календарі; бюджети доходів і витрат; прогностичні розрахунки податкових платежів; дані фінансового планування	Планова сума податкових платежів; відхилення фактичних показників від планових; прогноз податкового навантаження	Прогностичний аналіз; аналіз відхилень; коригування планових показників	Забезпечення стабільності грошових потоків і підтримка фінансової стійкості підприємства
<i>Інформаційна підтримка податкових управлінських рішень</i>	Узагальнена управлінська звітність; аналітичні огляди; зведені аналітичні таблиці	Інтегральні показники податкової ефективності; аналітичні індекси податкового навантаження	Комплексний аналіз податкових показників; інтерпретація результатів аналізу	Підвищення економічної обґрунтованості і рішень у сфері податкового менеджменту

Джерело: розроблено автором.

Запропонована структура обліково-аналітичного забезпечення дозволяє розглядати податковий менеджмент як багаторівневий процес, у якому облікові дані послідовно трансформуються в аналітичні показники і далі – в управлінські рішення. Такий підхід

створює методологічне підґрунтя для поглибленого аналізу інструментів і процедур податкового менеджменту.

Формування ефективної інформаційної бази податкового менеджменту підприємства ґрунтується насамперед на системі бухгалтерського обліку, яка забезпечує накопичення, систематизацію та узагальнення даних про об'єкти оподаткування і податкові зобов'язання.

Облікова політика підприємства є базовим інструментом формування інформаційної бази податкового менеджменту, оскільки вона визначає принципи, методи та процедури відображення господарських операцій, що впливають на об'єкти оподаткування. У частині податкових розрахунків облікова політика забезпечує методологічну узгодженість між бухгалтерським і податковим обліком та створює передумови для стабільності податкових показників.

У межах податкових розрахунків облікова політика підприємства формує методологічні засади оцінки активів і зобов'язань, визначає критерії та порядок визнання доходів і витрат, регламентує механізми створення забезпечень і резервів, методи нарахування амортизації, а також підходи до обліку податкових різниць. Сукупна дія зазначених елементів визначає параметри фінансового результату та податкової бази, забезпечуючи взаємозв'язок між бухгалтерським обліком і податковим менеджментом підприємства.

З позицій податкового менеджменту облікова політика виконує не лише регламентуючу, а й управлінську функцію, оскільки дозволяє забезпечити прогнозованість податкових платежів, зменшити ризики коригувань податкових зобов'язань та підвищити прозорість податкових розрахунків для управлінського персоналу.

Інформаційна база податкового менеджменту формується на основі даних бухгалтерського і податкового обліку, які акумулюються у відповідних реєстрах. Бухгалтерські реєстри забезпечують деталізацію інформації про податкові зобов'язання за видами податків і зборів, періодами нарахування та напрямками їх виникнення.

Податкові декларації та розрахунки виступають формалізованим результатом обробки облікових даних і водночас є важливим джерелом аналітичної інформації. Їх показники використовуються для порівняльного аналізу податкових зобов'язань

у динаміці, контролю відповідності облікових даних вимогам податкового законодавства та оцінювання стабільності податкової позиції підприємства.

Достовірність і своєчасність податкової інформації є ключовими умовами ефективного податкового менеджменту. Забезпечення цих характеристик досягається шляхом впровадження системи облікових процедур, спрямованих на контроль повноти і правильності відображення податкових операцій.

До таких процедур належать: перевірка відповідності первинних документів вимогам податкового законодавства; регулярне зіставлення даних бухгалтерського і податкового обліку; контроль узгодженості показників бухгалтерських регістрів і податкових декларацій; аналіз причин відхилень між обліковими та звітними даними. Особливе значення має процедура узгодження оборотно-сальдових відомостей за рахунками обліку податків і зборів із показниками податкової звітності, що дозволяє своєчасно виявляти помилки та коригувати податкові зобов'язання.

Запровадження системних облікових процедур сприяє зниженню ризику податкових донарахувань, підвищенню податкової дисципліни та формуванню надійної інформаційної бази для аналітичної оцінки податкових рішень. У цьому контексті бухгалтерський облік виступає не лише інструментом фіксації податкових операцій, а й ключовим елементом управління податковими процесами підприємства.

Логіку інтеграції облікових і аналітичних інструментів у системі податкового менеджменту підприємства узагальнено на рисунку.

Запропонована схема відображає послідовний перехід від облікових даних, сформованих у системі бухгалтерського і податкового обліку, до аналітичної обробки податкових показників та подальшого використання результатів аналізу у процесі прийняття управлінських рішень у сфері оподаткування.

Рисунок. Інтеграція облікових і аналітичних інструментів у системі податкового менеджменту підприємства

Джерело: розроблено автором.

Аналітичний інструментарій податкового менеджменту підприємства забезпечує перехід від формального узагальнення податкових даних до оцінювання наслідків податкових рішень для фінансових результатів, грошових потоків і рівня податкових ризиків. На відміну від облікових інструментів, що фіксують податкові зобов'язання у звітному періоді, аналітичні інструменти дозволяють оцінити економічну доцільність податкових рішень, їх динаміку та вплив на загальну ефективність діяльності підприємства.

Оцінювання податкового навантаження є ключовим елементом аналітичного забезпечення податкового менеджменту, оскільки дозволяє встановити співвідношення між сумою податкових платежів і результатами господарської діяльності підприємства. З цією метою доцільно використовувати систему показників, сформовану на основі даних бухгалтерського і податкового обліку та фінансової звітності, представлену у табл. 2.

Таблица 2

Система аналітичних показників податкового менеджменту підприємства та алгоритми їх розрахунку

Група показників	Показник	Алгоритм розрахунку	Джерело даних для розрахунку	Аналітичне призначення
1	2	3	4	5
Загальне податкове навантаження	Коефіцієнт загального податкового навантаження на чистий дохід	$KПН1 = \Sigma П / ЧД$	$\Sigma П$ – сума податкових платежів за період (податкові декларації та розрахунки; за потреби – платіжні документи); ЧД – чистий дохід від реалізації (Форма № 2)	Оцінювання питомої ваги податкових платежів у доходах від реалізації
Податкове навантаження на створену вартість	Коефіцієнт податкового навантаження на додану вартість	$KПН2 = \Sigma П / ДВ$, де $ДВ = ЧД - МВ$	МВ – матеріальні витрати (за даними Форми № 2 та/або аналітичних регістрів витрат залежно від формату звітності підприємства)	Оцінювання фіскального навантаження щодо створеної підприємством доданої вартості

продовження табл. 2

Показники податкових зобов'язань	Частка податкових зобов'язань у сукупних витратах	$KПЗВ = \Sigma ПЗ / В$	$\Sigma ПЗ$ – податкові зобов'язання за видами податків (податкові декларації; аналітичний облік податків і зборів); В – сукупні витрати підприємства (Форма № 2 – відповідні статті витрат)	Оцінювання співвідношення податкових зобов'язань і витрат підприємства
Показники податку на прибуток	Питома вага податку на прибуток у фінансовому результаті до оподаткування	$KПП = ПП / ФРДОП$	ПП – «Податок на прибуток» (Форма № 2); ФРДОП – «Фінансовий результат до оподаткування» (Форма № 2)	Оцінювання частки податку на прибуток у оподаткування
Ефективна податкова ставка	Ефективна ставка податку на прибуток	$ЕСПП = (СІТ / РВТ) \times 100 \%$	ПП, ФРДОП – Форма № 2	Порівняння фактичного рівня оподаткування прибутку з номінальною ставкою; інтерпретація впливу податкових різниць і коригувань
Податкове навантаження на грошові потоки	Коефіцієнт податкового навантаження на операційний грошовий потік	$KПНГП = \Sigma Пф / ЧРКод$	$\Sigma Пф$ – фактично сплачені податки і збори (платіжні документи, банківські виписки); ЧРКод – чистий рух коштів від операційної діяльності (Форма № 3)	Оцінювання впливу податкових платежів на ліквідність та податкову платоспроможність підприємства

продовження табл. 2

Динамічні показники	Темп зростання податкових платежів	$T_{зрост} = \frac{\Sigma Pt}{\Sigma Pt-1}$	$\Sigma Pt, \Sigma Pt-1$ – податкові декларації та розрахунки за звітний і базовий періоди (за потреби – розподіл за видами податків)	Оцінювання динаміки податкового навантаження та стабільності податкової політики підприємства
---------------------	------------------------------------	---	---	---

Джерело: узагальнено автором за [6; 7].

Наведена система показників дозволяє здійснювати багатовимірну оцінку податкового навантаження підприємства: не лише у відносних показниках, а й з урахуванням його впливу на витрати, фінансовий результат і грошові потоки. Саме така аналітична інтерпретація податкових зобов'язань створює основу для управлінських рішень у сфері податкового менеджменту.

Висновки. У статті здійснено теоретичне узагальнення та прикладну систематизацію обліково-аналітичного забезпечення податкового менеджменту підприємства як цілісної інформаційно-управлінської системи, що поєднує бухгалтерський і податковий облік, аналітичні процедури та управлінські рішення у сфері оподаткування.

На основі результатів дослідження обґрунтовано, що облікове забезпечення податкового менеджменту виконує не лише функцію формального відображення податкових зобов'язань, а й формує інформаційний каркас для подальшої аналітичної інтерпретації податкових показників. Систематизація облікових інструментів дозволила виокремити ключові джерела податкової інформації, інформаційні потоки та їх функціональне призначення в процесі управління податковими зобов'язаннями підприємства.

Встановлено, що аналітичне забезпечення податкового менеджменту є логічним продовженням облікової складової та забезпечує трансформацію облікових даних у систему показників, придатних для оцінювання податкового навантаження, ефективності податкових рішень і рівня податкових ризиків. Запропонована система аналітичних показників і алгоритмів їх розрахунку ґрунтується на даних фінансової та податкової звітності підприємства, що забезпечує її практичну застосовність у процесі податкового менеджменту без необхідності додаткових трансформацій інформації.

Доведено, що інтеграція облікових і аналітичних інструментів у межах податкового менеджменту створює передумови для переходу від пасивного виконання податкових зобов'язань до цілеспрямованого управління податковими процесами підприємства. Такий підхід дозволяє не лише оцінювати рівень податкового навантаження у звітному періоді, а й аналізувати його динаміку, структуру та вплив на фінансові результати і грошові потоки, що є критично важливим для забезпечення податкової платоспроможності підприємства.

Практична цінність отриманих результатів полягає в можливості використання запропонованого обліково-аналітичного інструментарію як методичної основи для удосконалення системи податкового менеджменту підприємств різних галузей економіки. Запропоновані підходи можуть бути застосовані при формуванні облікової політики в частині податкових розрахунків, організації внутрішнього податкового контролю та розробленні управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію податкового навантаження і зниження податкових ризиків.

1. Сікач Н. С. Сутність і структура обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємницької діяльності. *Регіональна економіка*. 2024. № 2. С. 155–165. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-2-16>. URL: https://re.gov.ua/re202402/re202402_155_SikachNS.pdf (дата звернення: 02.11.2025).
2. Савченко В. М., Пальчук О. В., Кононенко Л. В. Інформаційне забезпечення податкового менеджменту. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2018. Вип. 1 (34). С. 214–220. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).214-220](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).214-220). URL: <https://economics.kntu.kr.ua/pdf/1%2834%29/25.pdf> (дата звернення: 03.11.2025).
3. Нагірняк М. Ф. Обліково-аналітичне забезпечення управлінського контролю податковими витратами і податковими зобов'язаннями. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 1 (107). С. 120–129. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-120-129](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-120-129). URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/300516> (дата звернення: 09.11.2025).
4. Шкроміда Н. Я., Лещук Г. В. Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 2(53). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1252> (дата звернення: 12.11.2025).
5. Концева В., Антоненко Н., Карлова І. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки податкового навантаження підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-12>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/547> (дата звернення: 20.11.2025).
6. Шірінян Л. В., Бойко С. В., Толстенко О. Ю. Податкове навантаження з податку на прибуток підприємств харчової промисловості України. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 1. С. 87–101. URL:

https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/shirinian_87-101_0.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 24.11.2025). **7.** Колос І. В., Бунь Б. А. Діагностування податкового навантаження промислового підприємства: теоретико-методичні аспекти. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 3 (14). С. 180–186. URL: https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Kolos-I.V.-Bun-B.A..pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 01.12.2025).

REFERENCES:

1. Sikach N. S. Sutnist i struktura oblikovo-analitychnoho zabezpechennia systemy upravlinnia pidpryiemnytskoi diialnosti. *Rehionalna ekonomika*. 2024. № 2. S. 155–165. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2024-2-16>. URL: https://re.gov.ua/re202402/re202402_155_SikachNS.pdf (data zvernennia: 02.11.2025).
  2. Savchenko V. M., Palchuk O. V., Kononenko L. V. Informatsiine zabezpechennia podatkovoho menedzhmentu. *Tsentralkoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky*. 2018. Vyp. 1(34). S. 214–220. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1\(34\).214-220](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2018.1(34).214-220). URL: <https://economics.kntu.kr.ua/pdf/1%2834%29/25.pdf> (data zvernennia: 03.11.2025).
  3. Nahirniak M. F. Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravliynskoho kontroliu podatkovymy vytratamy i podatkovymy zoboviazan-niamy. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*. 2024. № 1 (107). S. 120–129. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-1\(107\)-120-129](https://doi.org/10.26642/ema-2024-1(107)-120-129). URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/300516> (data zvernennia: 09.11.2025).
  4. Shkromyda N. Ya., Leshchuk H. V. Upravlinnia podatkovymy zoboviazanniamy pidpryiemstva: oblikovo-analitychnyi aspekt. *Stalyi rozvytok ekonomiky*. 2025. № 2 (53). DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1252> (data zvernennia: 12.11.2025).
  5. Kontseva V., Antonenko N., Karlova I. Oblikovo-analitychne zabezpechennia otsinky podatkovoho navantazhennia pidpryiemstva. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2021. № 29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-12>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/547> (data zvernennia: 20.11.2025).
  6. Shirinian L. V., Boiko S. V., Tolstenko O. Yu. Podatkove navantazhennia z podatku na prybutok pidpryiemstv kharchovoi promyslovosti Ukrainy. *Ekonomika ta upravlinnia APK*. 2023. № 1. S. 87–101. URL: https://econommeneg.btsau.edu.ua/sites/default/files/visnyky/economika/shirinian_87-101_0.pdf (data zvernennia: 24.11.2025).
  7. Kolos I. V., Bun B. A. Diahnostuvannia podatkovoho navantazhennia promysloвого pidpryiemstva: teoretyko-metodychni aspekty. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. 2018. Vyp. 3(14). S. 180–186. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/Kolos-I.V.-Bun-B.A..pdf> (data zvernennia: 01.12.2025).
-

Osadcha O. O. [1; ORCID ID: 0000-0003-1314-3281],
Doctor of Economics, Professor

¹National University of Water and Environmental Engineering, Rivne

ACCOUNTING AND ANALYTICAL FRAMEWORK FOR THE IMPLEMENTATION OF ENTERPRISE TAX MANAGEMENT

The article examines the content and functional role of accounting and analytical support for the formation and implementation of enterprise tax management as an information basis for substantiating managerial decisions in the field of taxation. The relevance of the research is justified by the relatively stabilized tax burden in Ukraine and the high level of digitalization of tax administration, which simplifies compliance procedures but does not eliminate the managerial complexity of tax-related decisions. It is substantiated that taxes and fees remain a significant factor influencing financial results, cost structure, cash flows, and tax risks, which necessitates a systematic approach to tax management based on reliable accounting and analytical information.

The study systematizes accounting tools and information flows that form the information base of tax management, including accounting records, tax registers, financial statements, and tax reporting. It is proven that accounting support performs not only a registration function but also creates a structured informational framework for analytical assessment of tax indicators. The analytical component of tax management is considered as a mechanism for transforming accounting data into a system of indicators suitable for assessing tax burden, tax liabilities, and tax risks. A system of analytical indicators and calculation algorithms based on financial and tax reporting data is proposed, ensuring practical applicability without additional data transformation. The integration of accounting and analytical instruments is substantiated as a prerequisite for economically justified tax management and informed decision-making at the enterprise level.

Keywords: accounting and analytical support; tax management; tax burden; tax liabilities; tax risks; financial reporting; managerial decisions.

Отримано: 05 грудня 2025 року
Прорецензовано: 10 грудня 2025 року
Прийнято до друку: 18 грудня 2025 року